

UTLÅTANDE

Kumlinge kommun
info@kumlinge.ax

Datum
2024-05-03

Kontaktperson
Johanna Fogelström-Duns
Diskrimineringsombudsman

Jämställdhetslagens kvotbestämmelse

ÅOM 2024/23

Ett av Ålands ombudsmannamyndighets uppdrag är att övervaka implementeringen av landskapslagen (1989:27) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (FFS 609/1986), att informera om lagen samt ge råd och anvisningar hur lagen ska tillämpas. En av jämställdhetslagens målsättningar är att kvinnor och män på lika villkor ska ges möjlighet att delta i beslutsfattande och samhällsplanering. Bestämmelserna i jämställdhetslagen 4 a § reglerar sammansättningen av organ inom offentlig förvaltning. Där framgår bestämmelsen att kvinnor och män ska vara representerade till minst 40 procent vardera, om inte något annat följer av särskilda skäl. Rättspraxis gör gällande att kvotbestämmelsen gäller separat för ordinarie medlemmar och ersättare.

Det åligger den myndighet som bereder ärendet att se till att kvotbestämmelsen iakttas. När tillsättandet av en kommitté, arbetsgrupp eller annat organ föregås av att kandidaterna utses eller uppställs, ska man redan i kandidatnomineringen beakta att kravet på representanter av båda könen ska kunna uppfyllas.

Tillämpningen av begreppet särskilda skäl bör vara snävt. Ett exempel på särskilda skäl kan vara att ett smalt specialområde efterfrågas och det inte finns experter av båda könen. Det kan även bli aktuellt om personens ställning (tex tjänsteuppdrag) är avgörande för att uppnå syftet med organet i fråga. Särskilda skäl ska vara kända innan tillsättning och förekomst av särskilda skäl ska påpekas och motiveras i tillsättningsbeslutet. Med beaktande av den snäva tolkningen av särskilda skäl torde de inte vara aktuella i fråga om tillsättning av organ såsom kommunstyrelse.

Kumlinge kommunfullmäktige har vid sitt möte 30 januari 2024 fattat beslut om kommunstyrelsens sammansättning för åren 2024–2025 (30.1.2024 6 §). Till ordinarie medlemmar i kommunstyrelsen har valts tre män och två kvinnor. Till personliga ersättare har valts en man och fyra kvinnor.

Ålands ombudsmannamyndighet uppmärksammar Kumlinge kommunfullmäktige på att kvotbestämmelsen i jämställdhetslagen gäller separat för ordinarie medlemmar och ersättare. Konstateras att valet av ersättare till kommunstyrelsen inte uppfyller kraven i jämställdhetslagen 4 a § 2 mom. eftersom invalda ersättare inte är minst 40 procent män eller kvinnor. Ålands ombudsmannamyndighet uppmanar Kumlinge kommun att se över ledamotsfördelningen i kommunstyrelsen så att den uppfyller kraven i lagen.